

31. januar 2021

Landbrugsstyrelsen
miljo-erhvervsregulering@lbst.dk
cc: megevi@lbst.dk, nankyt@lbst.dk

**Vedr. Høring af bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2022/2023 og bekendtgørelse om afgrænsning af oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder
j.nr. 21-120-000006**

Kære Departement
Herunder finder I bemærkninger fra Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark (FRDK).

Med venlig hilsen

Hans Henrik Pedersen
Projektchef
Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Mobil 2171 7737
E-mail: hhp@frdk.dk

FRDK, Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Industrivænget 22, DK-3400 Hillerød
CVR: 25057481
T: +45 3066 4072, E: info@frdk.dk

Vedr. Høring af bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2022/2023.....

Kommentarer fra FRDK.

1. Såning af vintersæd efter efterafgrøder

§ 3 stk 2

" Arealer med efterafgrøder, jf. stk. 1, der anvendes til opfyldelse af planperiodens efterafgrødekrav, skal også efterfølgende i planperioden, af den virksomhed der råder over arealet, anvendes til dyrkning af en forårssået afgrøde, eller udlægges med blomsterbrak eller bestøverbrak."

Bør ændres til :

*" Arealer med efterafgrøder, jf. stk. 1, der anvendes til opfyldelse af planperiodens efterafgrødekrav, skal også efterfølgende i planperioden, af den virksomhed der råder over arealet, anvendes til dyrkning af en forårssået afgrøde, eller udlægges med blomsterbrak eller bestøverbrak. **Såfremt efterafgrøden afsluttes sent efterår jf § 9, så kan efterafgrøden efterfølges af en efterårssået afgrøde"***

Begrundelse.

For efterafgrøder, der afsluttes sent efterår, bør det være muligt at etablere en vinterafgrøde f.eks. vinterhvede eller vinterrug.

På bedrifter, der praktiserer direkte såning, vil dette være en mulighed i en del år, og dette kan på ingen måde give en større kvælstofudvaskning, end hvis marken pløjes og ligger sort til foråret.

2. Mellemafgrøder

§ 10.

Det bør være tilladt at tilføje flere arter til mellemafgrøder. Eksempelvis kan honningurt, boghvede og hør sikre større biodiversitet. De tre arter blomster hurtigt og vil sikre flere sensommerblomster til bestøvere. Vi foreslår, at det til tilføjes, at en mellemafgrøde kan bestå af 25% frø af andre arter.

3. Såning af vintersæd efter braklægning

§ 12 stk 3

"3) braklægningen umiddelbart efterfølges af en forårssået afgrøde, eller arealerne bibeholdes som brakarealer i det efterfølgende kalenderår"

Bør ændres til :

*" 3) braklægningen umiddelbart efterfølges af en forårssået afgrøde **eller en efterårssået afgrøde**, eller arealerne bibeholdes som brakarealer i det efterfølgende kalenderår"*

Begrundelse.

For brakareal, der afsluttes sent efterår, bør det være muligt at etablere en vinterafgrøde fx vinterhvede eller vinterrug. Vintersæd, kan ikke øge udvaskningsrisiko. Vintersæd vil tværtimod optage kvælstof.

3. Landmænd bør selv kunne blande

§ 15 stk 4

Det er meget uflexibelt, at der kun kan benyttes færdigblandinger. Forhold på landbrug varierer meget herunder jordtyper og sædskiftsygdomme. Derudover kan sæsoner udvikle sig forskelligt fx ved sen høst.

Derfor er der ikke en enkelt eller få blandinger, der vil være optimale for ret mange.

Det er desuden fordyrende for landmanden, at han ikke kan indkøbe arterne hver for sig og blande selv.

Løsningen vil få langt større succes, hvis landmanden kan tilpasse blandingen til den enkelte mark og den enkelte sæson.

FRDK, Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark

Industrivænget 22, DK-3400 Hillerød

CVR: 25057481

T: +45 3066 4072, E: info@frdk.dk

Øvrige generelle kommentarer:

Vedr. § 6. Afgrødetyper.

Vi anser det som en meget stor ulempe, at valget af arter til efterafgrøder er begrænset til korsblomstrede afgrøder, korn, græs, honningurt og cikorie samt frøgræs. De nye arter, der er tilføjet (klinge, hjulkrone og morgenfrue) er ikke særligt interessante, da frø af disse arter er meget dyre, og da vi også vurderer, at alle tre arter kan udvikle sig til ukrudt.

De mest oplagte arter, der burde tillades er olieør, boghvede og flere kvæstoffikserende arter, end de få og dyre arter, der fremgår af bilag 3. Disse arter kan ikke i renbestand sikre kvælstofopsamling. Men de har mange andre gavnlige effekter, og sammen med kvælstofopsamlende arter er der ikke øget risiko for udvaskning.

Påvirkning af sygdoms og skadedyrsangreb

I store områder af landet vil det samlede efterafgrødekrav nærme sig 50 pct. (pligtige eftergrøder + husdyr-efterafgrøder + målrettede efterafgrøder). Med et meget lille udvalg af mulige arter, er der stor risiko for, at der vil opstå sædskiftesygdomme (f.eks. kålbrot) og øgede angreb af rapsjordlopper, der er en stor udfordring for rapsdyrkingen. Den store udbredelse af olieræddike har også medført øget behov for bekæmpelse af en række andre tabsvoldende bladsvampe og skadedyr. Grøntsagskonsulenter rapporterer om stigende angreb af blandt andet kålfluer, skulpesnudebiller, hvide fluer, glimmerbøsser, kålmøl, kålbladhvepse, kålmellus og rapsfluer.

Der er derfor stadig et stort behov for at supplere efterafgrødeblandinger med flere arter, der ikke tilhører korsblomstfamilien.

Øget dyrkning af bælgæd hindres af efterafgrøderegler

Der er stor interesse for at dyrke bælgæd primært i form af markært og hestebønne.

For markært, hestebønner og andre bælgædsafgrøder bør kravet om kvælstofudnyttelse efter efterafgrøder sættes til 0.

Disse afgrøder har ikke kvæstofbehov og har derfor ingen kvælstofkvote. Landmænd, der dyrker bælgæd, skal derfor trække udnyttelsekravet (på bælgædsmarkerne) fra kvæstoftildelingen på andre marker, hvorved afgrøderne kan blive underforsynede.

Det nuværende krav om efterafvirkning efter efterafgrøder motiverer på ingen måde til en øget udbredelse af bælgæd og dermed dansk produceret protein.